

Vadlīnijas par nodokļu maksājumu jautājumiem, pārejot no latiem uz eiro

Informācija uzņēmējiem, ko nepieciešams atcerēties, veicot pāreju uz eiro!

Nav nepieciešams pēc eiro ieviešanas dienas visus iepriekšējo periodu nodokļu datus, kas bijuši aprēķināti latos, pārrēķināt eiro. Uz eiro pārrēķina tikai nodokļu datus atbilstoši situācijai 2014.gada 1.janvārī.

Salīdzināšanai nepieciešamos nodokļu datus, kas uzkrāti latos, pārrēķina uz eiro.

Sākot ar 2014.gada 1.janvāri, nodokļu un nodevu maksājumi bezskaidras naudas norēķinos veicami tikai eiro.

Vadlīniju mērķis ir izskaidrot EIKL noteikto regulējumu attiecībā uz nodokļu maksājumu jautājumiem pārejas periodā no latiem uz eiro (sākot ar eiro ieviešanas dienu). Vadlīnijās tiek minēti īpašie nosacījumi, kas attiecas uz nodokļu maksājumu jautājumiem.

Atbilstoši EIKL 6.pantam latos izteiktās nodokļa elementu skaitliskās vērtības tiks konvertētas pēc oficiālā pārejas kursa.

Nodokļu administrācijām un nodokļu maksātājiem, kuri paši ir atbildīgi par maksājamā nodokļa apmēra noteikšanu, ir jānodrošina datu nepārtrauktība un konvertācijas procesa izsekojamība.

Nodokļu jomas pielāgošana galvenokārt ir saistīta ar to tiesību aktu precizēšanu, kuros iekļauts regulējums attiecībā uz eiro valūtu, kurā aprēķināmi un veicami nodokļa maksājumi.

1. Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu veikšana pēc eiro ieviešanas

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļi (arī nodokļu avansa maksājumi), nodevas un citi nodokļu jomā noteiktie maksājumi aprēķināmi un maksājami eiro, ievērojot līdz šim noteikto maksāšanas kārtību.

Par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas nodokli, ko nodokļu maksātājs norādījis latos nodokļu deklarācijā un nodokļu administrācija – paziņojumā par nekustamā īpašuma nodokli, sākot ar eiro ieviešanas dienu, konvertē eiro pēc oficiālā kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tas attiecas gan uz kārtējiem maksājumiem, gan nokavētajiem (par taksācijas periodiem pirms eiro ieviešanas dienas) nodokļu maksājumiem.

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs, iesniedzot nodokļu deklarācijas vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, atbilstoši EIKL noteiktajam valsts budžetā iemaksājamo nodokļa (nodevas) vai cita valsts noteiktā maksājuma lielumu norāda latos, bet, veicot maksājumu, to konvertē pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Ja, sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs iesniedz nodokļu deklarāciju vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas un atbilstoši EIKL no budžeta atmaksājamo nodokļa lielumu norāda latos, nodokļu administrācija, veicot pārmaksas atmaksu, to konvertē eiro pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Piemēri.

1. situācija.

Nosacījumi: – nodokļa maksātājs iesniedz PVN kārtējo deklarāciju par taksācijas periodu, kurā maksāšanas līdzeklis ir lats;

– PVN deklarācijas iesniegšanas termiņš ir taksācijas periodam sekojošā mēneša 20. datums, ja tiek izmantota Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēma;

– nodokļa taksācijas periods reģistrētam nodokļa maksātājam, kura apliekamo darījumu vērtība iepriekšējā gadā ir mazāka par Ls 10 000, ir pusgads.

Iesniedzot PVN deklarāciju 20. janvārī pēc eiro ieviešanas dienas, deklarācija tiek aizpildīta latos. Ja nodokļa maksātājam uz deklarācijas pamata ir veicams maksājums, tas ir veicams eiro, konvertējot latos aprēķināto lielumu pēc oficiālā maiņas kursa.

2. situācija.

Nosacījumi: – nodokļa maksātājs iesniedz nodokļa deklarācijas par taksācijas periodu, kurā maksāšanas līdzeklis ir lats, labojumus (labotu deklarāciju);

– nodokļa maksātājs 25 mēnešus (termiņš, kurā ir tiesības precizēt nodokļa deklarāciju, ir trīs gadi jeb 36 mēneši) pēc deklarācijas iesniegšanas konstatē, ka iesniegtajā deklarācijā ir kļūdaini aizpildīta viena rinda.

Labojumu deklarācijā izdara tajā valūtā, kura bija maksāšanas līdzeklis taksācijas periodā, par kuru iesniegta kļūdainā deklarācija, t. i., latos.

Ja labojuma dēļ nodokļa maksātājam ir jāveic maksājums valsts budžetā, latos aprēķinātais piemaksājamais nodoklis tiek konvertēts eiro pēc oficiālā maiņas kursa.

3. situācija.

Darba devējs pirms 2014.gada janvāra ziņojuma par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēja darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu (Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumu "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli" 3.pielikums) iesniegšanas konstatē, ka ziņojumā par 2013.gada decembri ir kļūdaini norādījis viena sava darbinieka ienākumus un sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Darba devējs šī ziņojuma par 2014.gada janvārī 6.un 7.ailē precizējumus norāda latos. Pārējās ziņojuma ailes aizpilda eiro.

Pēc nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas), kas veikta par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, papildus aprēķinātos nodokļus un ar tiem saistītās nokavējuma un soda naudas vai samazinātās summas lēmumā norāda tajā valūtā, kas bija aprītē konkrētajā auditējamajā taksācijas periodā, t. i., latos. Nodokļa maksātāja eiro veicamos maksājumus nosaka, lēmumā uzrādīto summu latos konvertējot pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Saskaņā ar EIKL noteikto tiesiskajos instrumentos, kas ir pieņemti, bet nav izpildīti līdz eiro ieviešanas dienai, latos izteiktās skaitliskās vērtības ekvivalents eiro tiek noteikts, konvertējot attiecīgo skaitli latos uz eiro pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tādējādi attiecīgais tiesiskais instruments nav jāpieņem no jauna.

Ar tiesiskajiem instrumentiem tiek saprasti gan visi tiesību akti (likums, Ministru kabineta noteikumi, Ministru kabineta rīkojums, pašvaldības saistošie noteikumi u. c.), gan iestāžu administratīvie akti (piemēram, lēmums par nodokļu revīzijas (audita) rezultātiem, lēmums par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, lēmums par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu, paziņojums par nekustamā īpašuma nodokli), gan tiesas nolēmumi (piemēram, spriedums par aprēķinātā nodokļu maksājuma samazināšanu), gan līgumi (piemēram, vienošanās līgums saskaņā ar likuma *Par nodokļiem un nodevām* 41. pantu), kā arī citi instrumenti, kas rada jebkādas tiesiskas sekas (nodibina, groza, konstatē vai izbeidz konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatē faktisko situāciju).

2. Akcīzes nodokļa marķējumi uz cigarešu iepakojuma

Uz cigarešu iepakojuma atbilstoši attiecīgajiem normatīvajiem aktiem norādāma cigarešu maksimālā mazumtirdzniecības cena. Sākot ar eiro ieviešanas dienu, Latvijā, marķējot ar akcīzes nodokļa markām un izlaižot brīvā apgrozībā vai nododot patēriņam cigaretes, uz akcīzes nodokļa markas norādītā cena būs izsakāma eiro.

Cigaretēs, kuras būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos jau pirms eiro ieviešanas dienas un uz preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu, t. i., trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas, atradīsies tirdzniecības vietās, nevajadzēs izņemt no apgrozības. Tādējādi cigaretes, kuras, sākot ar preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu, t. i., trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas, būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos, un atradīsies:

– vairumtirdzniecības vietās (cigaretēs jau ir izlaistas brīvam apgrozījumam vai nodotas patēriņam, un par tām jau ir nomaksāts akcīzes nodoklis) – varēs nodot mazumtirdzniecībai neierobežotu laika periodu;

– mazumtirdzniecības vietās – varēs tirgot neierobežotu laika periodu.

Paralēlās atspoguļošanas periodā mazumtirdzniecības vietās cigarešu cenu norāda gan latos, gan eiro attiecīgo cigarešu cenu zīmē neatkarīgi no tā, vai uz akcīzes nodokļa markas cena ir izteikta latos vai eiro, kas nozīmē, ka to nevajadzēs norādīt uz katras cigarešu paciņas atsevišķi.

Savukārt cigaretes, kas būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos, un jau pirms pārejas uz eiro un uz preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu atradīsies akcīzes preču noliktavās, varēs nodot patēriņam, piegādājot vairumtirdzniecībai vai mazumtirdzniecībai, vēlākais, līdz 2013. gada 31. decembrim.

Akcīzes nodokļa markas, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena norādīta eiro, ievērojot Ministru kabineta 2009. gada 7. aprīļa noteikumos Nr.320 "Kārtība, kādā alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus marķē ar akcīzes nodokļa markām" noteikto, var pasūtīt, sākot ar 2013. gada 15. jūliju, un saņemt, sākot ar 2013. gada 12. augustu.

3. Uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumi

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, maksājamā uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa (mēneša vai ceturkšņa) lielumu, kas noteikts, pamatojoties uz iepriekšējam taksācijas periodam, kad aprītē bija lati, aprēķināto nodokļa apmēru, konvertē pēc oficiālā maiņas kursa, nemainot noteikto praksi, t. i., noapaļojot to līdz veseliem eiro:

– ja aiz komata ir no 0 līdz 49 centiem, centus atmet;

– ja aiz komata ir skaitlis no 50 līdz 99 centiem, eiro tiek apaļots par vienu vērtību uz augšu.

Ja uzņēmuma ienākuma nodokļa maksātāja taksācijas periods ir sācies pirms eiro ieviešanas dienas un turpinās pēc pārejas uz eiro, sākot ar eiro ieviešanas dienu, maksājamo uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa apmēru nosaka, iepriekš latos veiktos avansa maksājumus konvertējot pēc oficiālā maiņas kursa.

4. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšana

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs, kam nav pienākuma kārtot grāmatvedību un kas taksācijas periodos pirms eiro ieviešanas dienas vai lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā ir ieguvis nekustamo īpašumu vai citus aktīvus, vai saistības, kuru vērtība izteikta latos, sākot ar eiro ieviešanas dienu, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu no šādu aktīvu vai saistību atsavināšanas nosaka, minētā nekustamā īpašuma vai citu aktīvu iegūšanas vērtību vai saistību vērtību konvertējot pēc oficiālā maiņas kursa.